

OTURUM 1: oęul Metodolojiler: Tasarım, Antropoloji ve Etnografi

Oturum Başkanları

Dr. Öęr. Üyesi Esra Bici Nasır, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü

Dr. Öęr. Üyesi Deniz Sayar, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü

Öęr. Gör. Dr. Elif Kocabıyık Savasta, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü

Dr. Öęr. Üyesi A. Can Özcan, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü

1960 ve 1970'lerde, antropoloji ve sosyal bilimlerin endüstriyel tasarımla önemli bir etkileşim yaşadığı bir zaman dilimidir. Bu etkileşim, tasarım etkinliğini sosyal gündemli eleştirel bir müdahaleye dönüştürmüştür. İlk olarak tasarım öğrencisi aktivistlerinden ve kullanıcı odaklı araştırma metodolojilerinden etkilenen sosyal bilim (daha spesifik olarak antropoloji) ve tasarımın bir araya gelme hali, uluslararası alanda endüstriyel tasarım mesleği bağlamında önemli bir yaygınlık kazanmıştır (Clarke, 2016). Miller'in (2020) da belirttiği gibi, bu dönemden başlayarak tasarım profesyonelleri, tüketicilerin günlük yaşamlarına, günlük yaşamın getirdiği sıradan sorunları nasıl çözdüklerine ve çeşitli ürünlerle etkileşime girme yollarına ilişkin içgörü kazanma yöntemleriyle ilgilenmeye başladılar. Bu etkileşimi belirli araştırma geleneklerinin aktarımı olarak değerlendiren Wasson (2000), tasarım alanında etnografinin yaygınlaşmasının profesyonel iş dünyası bağlamına da katkılarına değinmiştir. Suri (2011) de etnografik tarzda gözlemin yenilik ve tasarım için ilham ve temel sağlayabileceğini belirtmektedir. IDEO ve E-lab gibi

kuruluşlar, tasarımcılar, sosyal bilimciler ve teknoloji uzmanları arasındaki karşılıklı etkileşimden yararlanmak amacıyla birden fazla disiplini birleştirme yoluna gitmişlerdir. Miller (2020) tasarım antropolojisinin, geçiş süreci yaşayan iki disiplinin kesiştiği noktada ortaya çıktığını belirtir: sosyal fenomenlerin gözlemsel ve yorumlayıcı bir çalışması olarak geleneksel konumlandırılmadan uzaklaşan antropoloji ve bir aktör ağındaki konumundan göreceli olarak izole edilmiş bir form olarak nesneden uzaklaşan tasarımın değişimi. Tasarım araştırmalarında da güncelliğini koruyan konu, 2021 yılında *Design Studies* dergisinin özel sayısının teması olmuştur. Suchman'ın (2011) çağrısı ise, tasarım için yeniden icat edilmiş bir antropolojiden ziyade, eleştirel bir tasarım antropolojisine daha çok ihtiyacımız olduğu yönündedir. Gerçekleştirilecek temalı oturum kapsamında, tasarım araştırmalarının, antropolojik yöntemlerin ve etnografinin beraberliğini irdeleyen ve dahil eden araştırmalara yer verilmesi ve bu çoğulluğun getirdiği imkan, olası gerilim, metodolojik etkileşim ve alışverişin, özellikle ulusal bağlamda, tartışılması hedeflenmektedir.

Kaynakça

- Clarke, A. J. (2016). Design for Development, ICSID and UNIDO: The Anthropological Turn in 1970s Design. *Journal of Design History*, 29(1), 43–57.
- Miller, C. (2020). Design Anthropology. Oxford Research Encyclopedia of Anthropology. 21 Eylül 2021 tarihinde <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190854584.013.7> adresinden erişildi.
- Suri, J. F. (2011). Poetic Observation: What Designers Make of What They See. A. J. Clarke (Ed.), *Design Anthropology: Object Culture in the 21st Century* içinde (16-32). Wien, New York: Springer.
- Suchman, L. (2011). Anthropological Relocations and the Limits of Design. *Annual Review of Anthropology*, 40, 1-18.
- Wasson, C. (2000). Ethnography in the Field of Design. *Human Organization*, 59(4), 377–388.